

Pas på farlige stoffer i gamle byggematerialer

Når du skal i gang med en nedrivning eller renovering, skal du vide, at der kan være miljø- og sundhedsskadelige stoffer i de gamle byggematerialer. Du risikerer at støde på dem, når du skal udskifte døre og vinduer, etablere nye gulve eller slibe de gamle, fjerne tapet eller maling, udskifte elinstallationer og el-artikler, ombygge badeværelser og køkkener eller lave en tilbygning. Læs her om nogle af de stoffer, du skal være opmærksom på.

PCB

PCB forekommer ofte i fuger omkring vinduer og døre samt i dilatationsfuger. PCB frigives fra fugerne, smitter tilstødende byggematerialer og kan via rumluft forurene øvrige materialer i rummet og andre dele af bygningen. PCB-holdige materialer findes specielt i bygninger, som er opført eller renoveret i perioden fra 1950-1977. Når PCB-holdigt materiale skal fjernes, skal man følge [Branchevejledning om håndtering og fjernelse af PCB-holdige byggematerialer fra Branchefællesskabet for arbejdsmiljø i Bygge & Anlæg](#) samt [PCB-vejledningen fra Dansk Asbestforening](#).

Specielt for elektrikere om PCB

PCB findes i større mængder i bl.a. kondensatorer i perioden fra 1950-1986 og kan forekomme i mindre mængder i kondensatorer produceret helt frem til 2004. Det er vigtig viden for elektrikere.

Tjek derfor, om der er påtrykt et produktionsår på kondensatoren, når du udskifter kondensatorer.

Ifølge Elektronikaffaldsbekendtgørelsen er det lovpligtigt at håndtere lysarmaturer som elektronikaffald og at fjerne PCB-holdige kondensatorer fra bygninger. Typisk vil det være de virksomheder, der modtager elektronikaffaldet, der sorterer de PCB-holdige kondensatorer fra. Lysarmaturer må ikke afleveres som blandet metalaffald.

I [Miljøstyrelsens vejledning om håndtering af PCB-holdige kondensatorer i lysarmaturer](#) kan du læse mere om, hvordan du skal gøre.

Regler for arbejdsmiljø

Som håndværker skal du være opmærksom på risikoen for farlige stoffer i gamle byggematerialer og sørge for, at du og dine medarbejdere/kolleger har den nødvendige beskyttelse i forhold til konkrete nedrivnings-, renoverings- og ombygningsopgaver. Læs mere om arbejdsmiljø og de forskellige vejledninger og anvisninger på [VCOB.dk](#).

Klorparaffiner

Klorparaffiner afløste PCB fra 1977 i kølvandet på et forbud mod PCB. Klorparaffinerne blev dog anvendt allerede fra 1950 (evt. også tidligere) op til 2002 fx som blødgørere i fuger omkring vinduer og døre, i skæreolier og i rustbeskyttende maling eller grundmaling. Klorparaffiner er farligt i arbejdsmiljøet, og du skal derfor håndtere klorparaffiner i byggematerialer under særlige arbejdsmiljøforanstaltninger. Du kan læse mere i [et faktablad om klorparaffiner fra Branchefællesskabet for arbejdsmiljø i Bygge & Anlæg](#).

Tungmetaller

I mange boliger forekommer der tungmetaller i malingen. Specielt bly blev anvendt i maling i større mængder i en lang årrække og typisk op til 2001. Blyholdige malinger er ofte brugt på træværk og konstruktioner, hvor der er risiko for opstigende grundfugt, eller hvor malingen skulle være mere modstandsdygtig. Hvis du bearbejder disse malede overflader ved slibning eller brænding, vil tungmetallerne blive frigivet til luften som støv eller gasser med risiko for, at du og andre indånder dem og herved får skader på helbredet.

Du skal derfor bruge særlige arbejdsmetoder og værnemidler ved arbejde med ældre maling. Du kan få anvisninger angående bly i [Branchevejledning om håndtering af bly i bygninger fra Branchefællesskabet for arbejdsmiljø i Bygge & Anlæg](#) samt i [Blyvejledningen fra Dansk Asbestforening](#).

Asbest

Asbest findes mange steder i ældre bygninger. Derfor skal du være opmærksom på, at der kan forekomme asbest, fx når du skal fjerne eternitplader, udskifte varmerør eller isolering omkring varmerør og renovere fliseområder, afretningslag, vinylbelægninger, lette skillevæg, loftplader og ventilationssystemer. Hvis det er tilfældet, skal der laves arbejdsmiljøforanstaltninger. På [Asbest-huset.dk](#) kan du se, hvor der kan forekomme asbest. Når asbestholdigt materiale skal fjernes, skal man følge Branchevejledningen "Når du støder på asbest", som er opdelt i to: "[Sådan gør du](#)" og "[Regler og baggrund](#)".

Andre farlige stoffer

På [VCOB.dk](#) kan du få overblik, hvilke andre stoffer du kan forvente at støde på og hvor, bl.a. ved hjælp af et søgbart materialeatlas.

Hvem har ansvar for byggeaffald?

Som udgangspunkt er det ejeren af bygningen, som har ansvar for, at byggeaffald ved nedrivning, renovering o.l. bliver håndteret korrekt. Det er dog sjældent, at bygherren kender reglerne, så derfor er det vigtigt, at du som håndværker gør det. Bygge- og anlægsaffald skal – før arbejdet går i gang – undersøges for indhold af miljø- og sundhedsskadelige stoffer, så det kan blive klassificeret, anmeldt til kommunen og håndteret og behandlet korrekt.

Kan ansvaret overdrages til håndværkervirksomheden?

Bygherren kan ved at give fuldmagt lade din virksomhed udfylde anmeldelsen af byggeaffald til kommunen på sine vegne.

Desuden kan bygherren – efter aftale – overdrage ansvaret for de gamle byggematerialer til din virksomhed. Det er vigtigt, at det sker, inden materialerne bliver til affald. Indgår du en sådan aftale, vil du som håndværker- eller entreprenørvirksomhed være at betragte som affaldsproducent. Det betyder, at de forpligtelser, der er til affaldsproducenter, vil påhvile din virksomhed, og affaldet vil herefter blive til erhvervsaffald, selv når affaldet stammer fra en privat bolig.

På [VCOB.dk](#) kan du læse mere om pligter og ansvar i forbindelse med nedrivning og renovering.

Læs mere

[bfa-ba.dk](#)

[asbest.dk](#)

[asbest-huset.dk](#)

[VCOB.dk](#)

Kontakt VCOB, hvis du har spørgsmål om byggeaffald, og læs mere om anmeldelse, screening og kortlægning på VCOB's hjemmeside under love og regler.